

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 015679 16 Uvp
Banjaluka, 06.09.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Vesne Antičić, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Strahinje Ćurkovića, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi Pravobranilaštva RS, sjedište zamjenika u Banjaluci (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj ... od 06.10.2014. godine, tužene Uprave, u predmetu eksproprijacije preostalih nepokretnosti, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015679 14 U od 21.12.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.09.2018. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015679 14 U od 21.12.2015. godine se ukida i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

O zahtjevu tužioca za naknadu troškova postupka odlučiće Okružni sud u B.L.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) odbijena je tužba izjavljena protiv uvodno označenog akta tužene, kojim je po žalbi Ž.T., poništeno dopunsko rješenje Uprave, Područna jendica P. broj ... od 19.03.2014. godine. Tim prvostepenim rješenjem odbija se kao neosnovan zahtjev Ž.T., Ž.S.1., Ž.D., Ž.S.2., Ž.LJ., Ž.S.3., Ž.S.4. i Ž.B. za eksproprijaciju preostale nepokretnosti označene kao k.č.broj 287/1 upisane u p.l. broj 265 k.o. P. na ime posjednika Ž.S. sa 1/1 dijela, što se po starom premjeru odnosi na nepokretnost označenu kao k.č.broj 157/4 upisana u z.k. uložak broj 156 k.o. P., vlasništvo Ž.D. sa 1/2 dijela i drugih; a stvarno i faktičko vlasništvo Ž.D., Ž.T., Ž.R., Ž.S.2. i Ž.B. sa po 1/7 dijela, Ž.D. i Ž.S.1. sa po 1/14 dijela, te Ž.Lj., Ž.S.3. i Ž.S.4. sa po 1/21 dijela. Stavom 2. izreke pobijane presude odbijen je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova upravnog spora.

Odbijanje tužbe sud je obrazložio razlozima da je zakonito postupila tužena kada je poništila rješenje Područne P. broj...od 19.03.2014. godine, koje je prvostepeni organ donio kao dopunsko rješenje, iako se odlučivanje o zahtjevu ranijih vlasnika za eksproprijaciju preostalog dijela nepokretnosti u smislu odredbe člana 11. Zakona o eksproprijaciji („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 112/06, 37/07 i 110/08 - u daljem tekstu: Zakon o eksproprijaciji), koje odlučivanje je „sastavni dio postupka eksproprijacije“ ne može podvesti pod odredbu člana 204. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07 i 50/10 - u daljem tekstu: ZOUP), na koji način se „nametnuo zaključak“ da je ova odredba pogrešno primjenjena od strane Područne jedinice P., što je pravilno zaključila tužena u osporenom aktu. Takođe je nižestepeni sud, nakon što je interpretirao činjenice upravnog spisa i sve relevantne odredbe Zakona o eksproprijaciji, prihvatio stav tužene da su bili ispunjeni uslovi za poništenje prvostepenog rješenja broj ... od 19.03.2014. godine primjenom odredbe člana 227. stav 2. ZOUP, jer iz stanja spisa proizilazi

da predmetni zahtjev za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti nije postavljen u toku same eksproprijacije, niti u žalbenom postupku, već tek nakon pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji, u kom pravcu je zahtjev trebalo ispitati, a „nije ispitan“, kako je sve to navedeno u osporenom aktu.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu zahtjev), tužilac pobija njenu zakonitost zbog povrede zakona. Iznosi da je pobijanu presudu sud zasnovao samo na tumačenju odredbi člana 11. Zakona o eksproprijaciji i 204. ZOUP koje je tačno interpretirao, ali ih nije primjenio na konkretan slučaj, identično kao i tužena u osporenom aktu. Odredba člana 11. stav 4. Zakona o eksproprijaciji propisuje da eksproprijaciju preostalog dijela nepokretnosti vlasnik može tražiti i u žalbenom postupku, ako nije bio upozoren u smislu stava 2. ovog člana (u toku postupka od strane službenog lica), što jasno znači da zahtjev ove vrste može biti podnesen samo do pravosnažnosti rješenja kojim je izvršena eksproprijacija po zahtjevu korisnika eksproprijacije, ovdje RS. U konkretnom slučaju nižestepeni sud, kao i tužena, pravilno zaključuju da raniji vlasnici nisu podnijeli predmetni zahtjev do pravosnažnosti osnovnog rješenja o eksproprijaciji (doneseno u ponovljenom postupku dana 20.09.2011. godine i pravosnažno 25.10.2011. godine), nego tek na raspravi za sporazumno određivanje naknade dana 09.07.2012. godine, što jasno ukazuje na to da zahtjev nije postavljen blagovremeno i da nisu bili ispunjeni formalni uslovi za raspravljanje o istom, pa ga je zaključkom trebao odbaciti prvostepeni organ bez ikakvog daljeg raspravljanja, što su propustili da utvrde tužena, a potom i nižestepeni sud. Zbog navedenog predlaže da ovaj sud zahtjev uvaži i pobijanu presudu preinači na način da poništi osporeni akt tužene i da sam riješi upravnu stvar na način da zahtjev zainteresovanih lica za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti odbaci kao neblagovremen, te da tuženu obaveže da tužiocu nadoknadi troškove ovog postupka koji se odnose na već tražene troškove sastava tužbe u iznosu od ... KM, sa troškovima sastava ovog zahtjeva u iznosu od ... KM.

Tužena u odgovoru na zahtjev ističe da ostaje kod navoda datih u obrazloženju osporenog akta i predlaže da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Zainteresovano lice, T.Ž., u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan, a da je pobijana presuda zakonita. Ističe da je nesporna činjenica da je Pravobranilaštvo RS počinilo krivično djelo, jer je izvršilo eksproprijaciju nepokretnosti bez učešća stvarnih i faktičkih vlasnika koji čak nisu dobili ni rješenje o eksproprijaciji, već im je u tom postupku za privremenog zastupnika postavljen „polupismen čovjek da prodaje njihovo nasljedstvo i određuje mu cijenu“. Takođe iznosi da je u nizu nezakonitosti Pravobranilaštvo RS sklopilo sporazum o naknadi sa mrtvim čovjekom Ž.S. (umro 1995. godine) od kojeg je njihov otac Ž.R. prije više decenija kupio ovu zemlju, što sve govori u prilog tome da je ovo sumnjiva eksproprijacija zbog koje je moguće i gorio katastar u P. dva puta. Slijedom prednjeg dodaje da ne priznaje nikakvo odbijajuće rješenje i nikakve rokove, jer su to rokovi za Pravobranilaštvo RS, a ne za nasljednike pokojnog Ž.R.. Zaključno iznosi stav da treba izvršiti reviziju ove eksproprijacije koja je njihovoj porodici „presjekla“ posjed od 40 duluma zemlje ostavivši s obje strane trase autoputa po jedan neiskoristiv dio, zbog čega on traži isplatu svog nasljednog dijela kao kompromis, ili će podnijeti krivičnu prijavu.

Ostali nasljednici pokojnog Ž.R. koji su takođe podnosioci predmetnog zahtjeva za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti i kojima je sud dostavio zahtjev na odgovor Ž.S.1., Ž.D., Ž.S.2., Ž.Lj., Ž.S.3., Ž.S.4. i Ž.B., nisu dostavili odgovore na isti.

Razmotrivši zahtjev, odgovore na zahtjev, pobijanu presudu, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je po prijedlogu tužioca, kao zakonskog zastupnika RS, radi izgradnje autoputa B.L.-D. prvostepenim rješenjem Područne P. broj 21.36/473-12-59/09 od 02.06.2009. godine (pravosnažno dana 24.06.2009. godine) izvršena eksproprijacija nepokretnosti označene kao k.č. br. 157/9 zvana U. njiva u površini od 942 m², upisana u zk. ul. broj 156 k.o. P., a što se po katastarskom operatu odnosi na k.č. br. 287/2 zvana U. njiva pete klase u površini od 942 m², upisana u p.l. broj 265 k.o. P., za koju nepokretnost je prvostepeni organ tada utvrdio da je stvarno i faktičko vlasništvo Ž.S. sina D. sa 1/1 dijela, kojeg je zastupao privremeni zastupnik R.P., jer je postupajući organ utvrdio da je Ž.S. navodno nepoznatog prebivališta, odnosno boravišta. Tačno je da je sa istim licem Ž.S. zaključen i sporazum o naknadi za eksproprijaciju nepokretnosti dana 22.07.2009. godine, samo je istog u tom postupku određivanja naknade zastupala privremeni zastupnik G.M., advokat iz B.L., te da je prvostepeni organ tek nakon što je zaključio i drugi sporazum o naknadi za iste nepokretnosti sa Ž.R. (jedan od nasljednika Ž.R.1.) saznao da stvarni i faktički vlasnik ovih nepokretnosti nije Ž.S. koji je umro u S.M. 1995. godine i koji je ove nepokretnosti još 1962. godine prodao Ž.R.1. (izvod iz matične knjige umrlih i kupoprodajni ugovor uloženi naknadno u upravni spis).

Imajući u vidu ove nove bitne činjenice do kojih je naknadno došao prvostepeni organ odlučuje da po službenoj dužnosti ponovi ovaj postupak eksproprijacije, te nakon rasprave održane dana 16.09.2011. godine, na kojoj je utvrđeno ko su nasljednici Ž.R.1. tj. stvarni i faktički vlasnici predmetnih nepokretnosti, donosi novo rješenje broj 21.36/473-12-59/09 od 20.09.2011. godine (dostavljeno svim nasljednicima Ž.R.1 i drugim učesnicima u postupku, pravosnažno dana 25.10.2011. godine), kojim mijenja svoje ranije rješenje od 02.06.2009. godine i to samo u pogledu utvrđenja vezanog za ranije vlasnike, odnosno umjesto Ž.S. sa 1/1 dijela, upisuje sve nasljednike Ž.R.1. sa odgovarajućim idealnim dijelovima. Takođe proizilazi da na ovoj raspravi održanoj 16.09.2011. godine raniji vlasnici nisu upozoreni, a niti su stavili zahtjev za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti u smislu odredbe člana 11. Zakona o eksproprijaciji, nego su to učinili tek na raspravi za sporazumno određivanje naknade za iste dana 09.07.2012. godine tražeći da im se ekspropriše i k.č.br. 287/1 u površini od 10686 m², jer navodno usljed eksproprijacije nisu ispunjeni uslovi za njeno dalje dotadašnje korišćenje.

Shodno navedenom, prvo i osnovno pitanje koje se ukazalo spornim jeste to da li je zahtjev ranijih vlasnika - nasljednika Ž.R.1. blagovremen u smislu člana 11. Zakona o eksproprijaciji, na koje pitanje odgovor ne daje tužena, a ni nižestepeni sud koji jednostavno prelazi preko ovog navoda, koji je jasno istaknut u tužbi čime su povrijeđena pravila postupka koja su od uticaja na rješenje stvari, a time je povrijeđen i zakon. Nižestepeni sud ne daje odgovor na ovaj suštinski navod tužbe, već se u pobijanoj presudi bavi citiranjem odredbi Zakona o eksproprijaciji i navođenjem definicije tog pojma i drugih instituta iz okvira ovog postupka, te se bavi tumačenjem odredbe člana 204. ZOUP zaključujući da njenoj primjeni nije bilo mjesta prilikom donošenja prvostepenog rješenja broj 21.36/473-12-59/09 od 19.03.2014. godine, iako je to u ovom slučaju nebitno i što nisu ni bili tužbeni navodi tužioca. Isti su se svodili na to da je ovdje sporna primjena odredbe člana 227. stav 2. ZOUP od strane tužene u osporenom aktu, koja je dovela do poništavanja rješenja od 19.03.2014. godine i vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje prvostepenom organu, iako je ocjena blagovremenosti zahtjeva za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti isključivo u domenu primjene materijalnog

prava koje tužena mora da zna i za koju ocjenu, kad su činjenice pravilno utvrđene, nije potrebno upotpunjavati postupak.

Tužbeni navodi su se dakle svodili na prednje izneseno, u kom smislu je tužilac istakao da nije jasno niti obrazloženo od strane tužene, zašto se prvostepeno rješenje broj 21.36/473-12-59/09 od 19.03.2014. godine poništava pozivom na odredbu člana 227. stav 2. ZOUP i predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje prvostepenom organu da zahtjev porodice Ž. za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti „ispita u ovom smislu“, na koji navod sud ne odgovara, nego prihvata kao pravilno ovo postupanje tužene, a koji propust suda dodatno dobija na značaju kada se ima u vidu okolnost da je prvostepenim rješenjem broj 21.36/473-12-59/09 od 19.03.2014. godine o zahtjevu ranijih vlasnika za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti meritorno odlučeno, odnosno isti je odbijen kao neosnovan, jer su vještaci poljoprivredne i saobraćajne struke dali nalaze i mišljenja iz kojih proizilazi da u ovom slučaju nema osnova za eksproprijaciju preostalih nepokretnosti porodice Ž. u smislu odredbe člana 11. Zakona o eksproprijaciji. Sve ovo ukazuje da je pobijana presuda nezakonita, odnosno da prilikom njenog donošenja nije ispoštovana odredba člana 33. stav 1. ZUS koja propisuje da se u presudi, između ostalog, moraju ocijeniti pravno relevantni navodi tužbe, a to je ovdje izostalo.

Kako dakle pobijana presuda ne sadrži ocjenu pravno relevantnih navoda tužbe, već se bavi nebitnim i nespornim pitanjima, na što se zahtjevom ukazuje, jasno je da su ispunjeni uslovi iz odredbe člana 40. stav 1. i 3. ZUS, na osnovu koje se zahtjev tužioca uvažava, tako da se pobijana presuda ukida i predmet vraća nižestepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje, u skladu sa uputama ovog suda.

Odluka o troškovima spora iz stava 2. izreke presude se zasniva na odredbi odredbi člana 49. stav 4. ZUS u vezi sa članom 397. stav 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03-61/13).

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Vesna Antičić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić